

Yüklenicileri fiyat artışlarından korumak için çıkarılan Bakanlar Kurulu Kararnamelerinden yararlanılıp yararlanılmayacağı, her olayın özelliğine göre dürüst davranma kuralı dikkate alınarak hakim tarafından belirlenir.

T.C.

YARGITAY

15. HUKUK DAİRESİ

16. 2006/4345

17. 2007/5425

18. 18.9.2007

ÖZET : Yüklenicileri fiyat artışlarından korumak için çıkarılan Bakanlar Kurulu Kararnamelerinden yararlanılıp yararlanılmayacağı, her olayın özelliğine göre dürüst davranma kuralı dikkate alınarak hakim tarafından belirlenir.

DAVA : Mahalli mahkemece verilen hükmün temyizen tetkiki davalı vekili tarafından istenmiş ve temyiz dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşılmış olmakla, dosyadaki kağıtlar

okundu, geređi konuřulup dűřünűldű:

KARAR : Dava, 2001/2862 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesi uyarınca fiyat farkı alacağının tahsili istemine ilişkindir. Mahkemece davanın kabulűne dair verilen karar, davalı vekilince temyiz edilmiştir.

Yanlar arasında imzalanıp 11.05.2001 tarihinde onaylanarak yűrűrlűđe giren sűzleřmenin 2. maddesinde iřin gűtűrű bedelle yapılacađı, 5. maddesinde 02.07.2001 tarihinde bitirilip teslim edileceđi, 7. maddesinde tařeronun malzeme fiyatları, resim, vergi, sosyal sigortalar primleri, tařınmaz ve iřçi ücretlerinin artması gibi sebeplerle fiyat farkı ve sűre uzatımı talebinde bulunamayacađı, gűtűrű bedelin hiçbir řekilde deđiřmeyeceđi, hiçbir malzemeye de ne řekilde olursa olsun fiyat farkı űdenmeyeceđi kararlařtırılmıřtır. 88/13181 sayılı kararname de sűzleřmenin ekleri arasında deđildir.

Tűrk Hukuk Sisteminde akit serbestisi (=sűzleřme űzgűrlűđű) asıldır. Bu kural dayanađını Anayasa'nın 13 ve 48. maddelerinden alır. Kiřinin temel haklarından olan sűzleřme űzgűrlűđű ile kastedilen ise, tarafların yapacakları sűzleřmelerinde içerik ve kořullarını diledikleri biçimde saptamada serbest olmalarıdır. Kuřku yok ki, bu űzgűrlűk de yasaların gűsterdiđi sınırlar içinde kullanılabilir. Eđer sűzleřmede iřin bedeli için bir fiyat řekli kararlařtırılmıř ve bu fiyata bařkaca fark verilemeyeceđi hűkme bađlanmıřsa, yűklenici eseri bu fiyatla yapmak zorundadır. Aksi takdirde, sűzleřmeden beklenen yarar dengesi bir taraf aleyhine bozulur. Sűzleřmede bűyle bir hűkűm varken de tek taraflı olarak fiyat farkı istemek sűzleřme űzgűrlűđű prensibine uygun dűřmez ve Medeni Kanun'un 2. maddesindeki dűrűst davranma kavramıyla bađdařmaz.

Kural yukarıda sűylen-diđi gibi olmakla birlikte; Kamu Sektűrűne Dahil idarelerin ihalesi Yapılmıř ve Yapılacak iřlerde ihale Usul ve řekillerine gűre fiyat farkı hesabında uygulayacakları esaslarda deđiřiklik yapılmasına iliřkin

esasların yürürlüğe konulmasına dair 2001/2862 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı 18.08.2001 günlü Resmi Gazete’de yayınlanmış, Kararnamenin 5. maddesinin 3. bendinde ise, “Geçici 17. maddesinin lla veya 2/b bentlerine göre uygulamayı seçen müteahit veya taşeronların sözleşmelerinde bu Kararnamenin uygulanmayacağını ya da fiyat farkları ödenmeyeceğini veya yılı içinde fiyat farkları için başka usul ve esaslara göre ödeneceğini ... belirten hükümler olsa dahi, bu hükümlerin 01.03.2001-31.12.2001 tarihleri arasında uygulanamayacağı” kararlaştırılmıştır.

Görülüyor ki, taraflar arasındaki uyuşmazlık; sözleşme ile belirlenen iş bedeline rağmen, yüklenicinin 2001/2862 sayılı Kararname fiyatlarından yararlanıp yararlanamayacağı noktasında toplanmaktadır.

Gerçekten, konu 24.11.1986 tarih ve 1986/2-2 sayılı Yargıtay içtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulu Kararında da tartışılmış ve bu kararın sonuç bölümünde Bakanlar Kurulu’nca çıkartılan ve çıkartılacak Kararnamelere dayanılarak açılan davalarda, bu Kararnamelerin genel bütçeye dahil daireler, katma bütçeli idareler, kamu iktisadi teşebbüsleri ve mahalli idareler açısından geçerli hukuki sonuçlar doğurabileceği, Kararnamelerin uygulama koşullarının gerçekleşip gerçekleşmediğinin ise, olayların özellikleri dikkate alınarak hakim tarafından saptanacağı sonucuna ulaşılmıştır. Demek ki, içtihadı Birleştirme Kararında ulaşılan sonuç uyarınca, Kararnamenin uygulanması mutlak değildir.

Kararname uygulama koşullarının oluşup oluşmadığına, olayların özelliğine bakarak hakim karar verecektir. Hakimin yararlanacağı yasal dayanak da içtihadı Birleştirme Kararında Türk Medeni Kanunu’nun 2. maddesi olarak gösterilmiştir. içtihadı Birleştirme Kararında ortaya konan ilkeyi daha iyi anlayabilmek için bir örnek vermek gerekirse; Sözleşmesinde ifa için 1-2 ay gibi ... kısa bir süre kararlaştırılmışsa, bu sürede yüklenicinin fiyat artışlarından etkilenebileceği düşünülmemeyeceğinden amacı yüklenicileri fiyat artışlarından

korumak olan Kararnamede aksine hüküm olsa bile yüklenicinin fiyat farkı istemesi, dolayısıyla Kararname fiyat farklarını talep etmesi olayın özelliğine, Türk Medeni Kanunu'nun 2. maddesindeki dürüst davranma kuralına uygun düşmez. işte, içtihadı Birleştirme Kararında "Kararnamelerin uygulama koşullarının gerçekleşip gerçekleşmediğine, olayın özelliklerine göre hakimin saptayacağına" ilişkin sonuç bölümünde kastedilen budur. Daha açığı, prensip olarak uygulanması gereken kararname hükümlerinden yüklenici her zaman olayın özelliğine ve yüklenici talebinin Medeni Kanun'un 2. maddesinde ilke olarak benimsenen dürüst davranma kuralına uygun düşüp düşmediğine bakmak gerekir.

Kararnamenin amacı, mağdur olan yüklenicilere fiyat farkı verilmesinden ibarettir. işin yarım bırakılmaması, sıhhatli bir eserin meydana getirilmesi ve işin sürüncemede kalmaması hedeflenmiştir.

Somut olayda sözleşme götürü bedelle imzalanmış, fiyat farkı ödenmeyeceği kabul edilmiştir. Bu nedenle, davacının mutlak şekilde kararnameden istifadesi mümkün olmayıp, yararlanabilmesi için sözleşme gereği ödenen bedel dışında yapılan işten dolayı fazlasıyla mağdur olduğunun belirlenmesi ve bu hususun hakim tarafından takdir olunması gerekir. Davada hakimin takdir hakkını kullanabileceği derecede bir inceleme yapılmamış, alınan bilirkişi raporunda sadece kararnameye göre fiyat farkı hesabı yapılmıştır. Oysa işin nevi, zorluk derecesi, mahiyetini etkileyecek unsurlar, fiyat farkı verilmemesi halinde işin baliğ olacağı miktar, işin süresi gibi hakkaniyetin takdirine yeterli diğer bulgular bilirkişilere açıklattırılıp, davacının yaptığı iş nedeniyle aldığı bedel ile alınacak bedelin kararlaştırılması yapılmalı ve davacının fiyat farkına hak kazanıp kazanamayacağı MK'nın 2. maddesi de gözetilip dava buna göre sonuçlandırılmalıdır.

Bu durumda, mahkemece taraflardan yukarıdan beri yapılan açıklamalara uygun delilleri istenip toplandıktan sonra hukukçu ve inşaat mühendislerinden rapor alınıp somut olayın

özelliğine göre istemin MK'nın 2. maddesindeki dürüst davranma kapsamında kalıp kalmadığı değerlendirilerek sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm tesisi doğru olmamış, kararın bozulması gerekmiştir.

SONUÇ : Yukarıda açıklanan nedenlerle temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün davalı yararına BOZULMASINA, 18.09.2007 gününde oybirliğiyle karar verildi.